

Dialog – dialog – dialog

Samtale fremmer forståelsen, lød sloganet for et tidligere telefonselskab. Og det er netop samtale – dialogen – der har skabt en fælles forståelse mellem landbruget og Skive, Esbjerg og Faaborg-Midtfyn kommuner.

Af Hanne Gregersen

De tre kommuner – Skive, Esbjerg og Faaborg-Midtfyn – er lidt mere garvede end landets øvrige 95 af slagsen. I hvert fald når det gælder jordbrugsplanlægningen i de nye kommuneplaner. De har alle tre deltaget i projektet ”Landbruget og Landskabet”, som Naturstyrelsen og Realdania står bag, og erfaringen er entydig. En positiv dialog med landbruget er et vigtigt fundament for arbejdet.

Dialogen rydder misforståelser af vejen – forventningsafstemning hedder det i rapportsprog. Eller som Lisbeth Mærsk-Møller, Esbjerg Kommune, udtrykker det: Da først landbruget forstod, hvad vi ville, blev samspillet godt.

Maximal-udpegning

Dét Esbjerg Kommune ville, var at supplere den gamle jordbrugsudpegning fra Ribe Amts tid med kategorien ”særligt værdifulde landbrugsområder”. I forvejen var de ”værdifulde landbrugsområder” udpeget.

I de særligt værdifulde landbrugsområder er inddraget alle de arealer i det åbne land, hvor der ikke allerede er bindinger.

-Budskabet til landbruget var, at her kan I drive storlandbrug, uden I pludselig risikerer at blive overrulet af andre interesse, siger Lisbeth Mærsk-Møller, og kalder det en max-udpegning.

I de værdifulde landbrugsområder vægtes landbrugsdriften også højt, men hensynet til andre interesser – såsom natur, råstoffer eller drikkevand – kan komme ind og veje tungere. Eksempelvis har Esbjerg Kommune store marskarealer med et rigt fugleliv. Fuglelivet er afhængigt af, at arealerne afgræsses, altså at der fortsat drives landbrug, men det skal ske på fuglenes betingelser så at sige.

-Det var en afgrænsning, vi lige skulle have på plads, siger Lisbeth Mærsk-Møller, der kalder den hidtidige proces for god.

For at kunne nå frem til denne sontring udarbejdede kommunen en jordbrugsanalyse med en natur- og miljødel og med en statusdel for landbruget. Det gav et overblik over, hvor landbrugsdrift kunne forenes med andre interesser, og dermed kunne de værdifulde landbrugsområder og de særligt værdifulde områder udpeges. Samme metode blev brugt til udpegning af områder til store husdyrbrug.

Når dialogen med landbruget blev vellykket, skyldes det efter Lisbeth Mærsk-Møllers vurdering, at det politiske niveau engagerede sig stærkt i processen. Opgaven ligger i planudvalget, men selv om Esbjerg er en typisk bykommune, hvor 70 pct. af befolkningen bor, har 70 pct. af kommunalpolitikkerne rødder i de gamle landkommuner. Det betyder, at de har større indsigt i landbrugets problemstillinger, siger Lisbeth Mærsk-Møller.

I øvrigt fortsætter dialogen med landbruget fremadrettet. Kommunen har udarbejdet forslag til nye retningslinjer med tilhørende redegørelse og nye udpegninger på kommunens hovedstrukturkort. Afsnittet kommer formentlig til at indgå i kommuneplan 2014-2026 for Esbjerg Kommune.

Et midtfynsk Toscana

Også i Faaborg-Midtfyn begyndte man med at udarbejde en jordbrugsanalyse, der skulle danne basis for den kommende udpegning. Men i den fynske kommune gik man yderligere et skridt baglæns og interviewede allerførst nogle medarbejdere fra de lokale landbrugsorganisationer, så man dels kunne præsentere forudsætninger for den kommende opgave, dels høre landbrugets syn på samme.

Da jordbrugsanalysen lå færdig, blev der holdt et temamøde, hvor politikere fra kommunen mødtes med landbrugsorganisationernes folkevalgte. Først derefter tog kommunen hul på planarbejdet.

-Altså en grundig dialog med landbruget, konkluderer Birgitte Hjerrild, Faaborg-Midtfyn Kommune med rette.

Faaborg-Midtfyn har en overordnet udviklingsstrategi, hvor visionen er at blive et ”moderne, midtfynsk Toscana” – en udviklingsstrategi, som også jordbrugsplanlægningen skal understøtte.

På den baggrund kalder Birgitte Hjerrild det naturligt nok, at udpegningen skal kunne rumme alle typer af landbrug lige fra de små specialbrug til de store enstrengede virksomhedslandbrug. Den overordnede holdning i kommunen er da også, at al landbrugsjord er værdifuld - ikke mindst i økonomisk henseende, men noget er mere værdifuldt end andet alt afhængig af, om man er svineproducent, bæravler etc.

Det er lige godt 2/3 – 28.000 hektar - af kommunens samlede landbrugsareal, der har fået prædikatet særligt værdifuld, uden der dog er taget stilling til, at områderne kan være egnet til vidt forskellige typer landbrug. Til store husdyrbrug har kommunen valgt et stort område med god afstand til byer, turisme og natur men tæt på motorvejsnettet og placeringen af det planlagte biogasanlæg, som skal aftage 50 pct. af den gylle, der produceres i kommunen.

Birgitte Hjerrild understreger, at der alene er tale om strategiske udpegninger. En nærmere præcisering af, om råstofudvinding eller sårbar natur er forenelig med et bestemt type landbrug vil kræve en konkret sagsbehandling.

-Og det er kommuneplanen ikke egnet til, fastslår hun. –Desuden kan vi kun udpege interesseområderne for landbruget. Vi har ingen redskaber, der kan motivere til en udvikling, der går i den retning, vi ønsker.

Uhomogen størrelse

I Skive Kommune stod det hurtigt klart, at landbruget er en uhomogen størrelse. Også når landmænd og rådgivere selv skulle formulere deres syn på fremtidens landbrug, fortæller afdelingsleder Henrik Willadsen.

Dialogen med landbruget foregår ad to veje. Den ene er den politiske dialog mellem landboforeningen og teknik- og miljøudvalget, mens den anden er mellem landbrugsrådgivningen, udvalgte landmænd og kommunens afdelinger for plan, natur og miljø. Det var her, at gensidige forventninger og forudsætninger skulle afklares.

-Uden denne dialog og åbenhed er det umuligt at foretage en afvejning mellem landbrugets og andres arealinteresser i det åbne land, fastslår Henrik Willadsen, - og vores intention med planlægningen er at få mere helhed ind i planen. Den må ikke fremstå som en række sektorinteresser.

Men dialogen krævede lidt indkøring. Dels skulle landbruget vænne sig til at kikke fremad i stedet for at fortabe sig i gamle hurdler. Dels skulle landbrug og kommunen lære hinandens roller at kende – at det ikke var landmand overfor myndighedsperson men dialogpartnere.

-Det handler om at opbygge en tillid, siger Henrik Willadsen. –Vi oplever, at landmændene gerne vil være med i den løbende proces og bidrager med en vis eftertænksomhed.

Alligevel ligger løsninger ikke på den flade hånd. Dels er udpegningen mest en hensigtserklæring og ikke et konkret styringsredskab, mener han. Dels er landbrugets arealinteresser ikke nødvendigvis forenelige, hverken i forhold til andre eller internt i erhvervet.

F. eks. har Skive Kommune allerede udpeget områder for fælles biogasanlæg, men de kan ikke bare udvides til også at omfatte de store husdyrbrug, som ønsker større og sammenhængende jordtilliggende omkring bedriften. Her tager kommunen nu udgangspunkt i en område- og landskabsanalyse fra 2009.

Dialogen som redskab kommer til den helt store eksamen i kommuneplanen 2013-25. Her er nogle pilotområder, hvor landbruget og kommunen gennem en række konkrete sager skal afprøve, om dialogen duer som planlægningsværktøj. Det kan f. eks. være, om en bestemt driftsgren i et givet område kan understøtte kommunens ønske for området.

-Det er vores erfaring, at kan man snakke sig frem til respekt for hinandens – måske forskellige – synspunkter, kan løsninger findes i ordentlighed, understreger Henrik Willadsen.